

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXII, broj 46

15. studenoga 2012.

cijena 200 Ft

Mohački gradonačelnik József Szekó, državni tajnik za kulturu Ministarstva ljudskih resursa László L. Simon i ravnateljica Uprave muzeja Baranjske županije Júlia Fabényi presjekli su vrpču i predali Muzej «Dorottya Kanizsai» na uporabu

Komentar

Što je bolje, dodijeliti ili ne?

Nekada su na danu Sv. Martina zatvorili gospodarsku godinu, gazda je izbrojio rezultate godine pa je katkad slijedila i pohvala. Prisjećajući se tako starih običaja, sumartonska Seoska samouprava još 2004. godine utemeljila je priznanja za učinjen doprinos u uzdizanju seoske zajednice (za okoliš, učenje, kulturu), koje su dodijeljene mještanima ili nekadašnjim mještanima sela, a uručio ih je načelnik na Martinju.

Ove je godine taj dio programa izostao, naime mjesna samouprava je izglasovala da neće dodijeliti priznanja, jedino je Hrvatska samouprava dodijelila priznanje za osobit doprinos u gajenju hrvatskoga jezika i kulture. Bila sam iznenađena tom odlukom (nakon osam godina tradicije, a zapravo radi se samo o moralnom priznanju, ne o materijalnome, a po svom iskustvu bilo bi osoba kome bi se mogla dodijeliti i zbog učenja, i zbog uređenja okoliša, pa i za kulturu), iako smatram da priznanja s jedne strane izazivaju zadovoljstvo kod primatelja, a s druge strane nezadovoljstvo kod onih koji osjećaju da su možda više radili, pa ipak nitko se nije sjetio da im se trud prizna. Nije lako prosuditi tko je više učinio za određeni cilj, često padnemo u grešku da cijenimo ono što je primamljivo za oči, primjećujemo što je upadljivo, priznajemo rad neke osobe s titulom, jer iza određene ustanove ili organizacije uvijek stoji njegovo ime, a često se zaboravlja da iza toga su ljudi koji daju pozadinu, koji također imaju veliku ulogu u uspjesima određene osobe. Upravo zbog toga mi je simpatičnije kada se dodjeljuje priznanje nekoj zajednici, jer u tome se priznaje rad svake osobe koja je njezin član, a ujedno i onaj sklad, snošljivost, prilagođavanje, međusobni odnosi, čije postizanje kadšto iziskuje više napora nego raditi sam za neki cilj. Možda je ljepše radovati se skupa uspjehu, a tada nema ni zavisti. Ipak postoje uspjesi, dostignuća koja se mogu postići samo pojedinačno, npr. uspjesi u učenju, u pronalasku neke ideje, u kreativnosti ili na nekim drugim poljima, ali to je već stvar i nadarenosti, no i marljivosti. Stvoreni smo s različitim sposobnostima i katkad jednom čovjeku za postizanje istoga cilja treba mnogo više truda nego drugoj osobi, ili netko s lakoćom uspije ostvariti neke zadatke, a netko i s mnogo napora ne uspije to u potpunosti. Zbog toga mnogo puta dodjela priznanja ili nekog odličja jest i neka vrsta nepravde prema onima koji ga ne dobiju, ali ipak mislim da je važno pohvaliti, priznati nečiji posao, trud, jer to čini svakog čovjeka zadovoljnim i u najviše slučajeva je motivirajuće ukoliko to priznanje ima svoj rang i dodjeljuje se osobi koja to odista zaslužuje. Primljeno priznanje od određene titule, pisma zahvale do pohvala pruža veliku čast i zadovoljstvo, te motivira osobu na daljnji trud, napredak, unapređenje u budućnosti. Osjećaj pozitivnog vrednovanja ključni je čimbenik visoke motivacije bez obzira je li to novčano ili moralno priznanje. Kroz motivaciju čovjek teži nekom budućem događaju u kojem se nada da će uspjeti. Čovjek u nedostatku nade postaje bezvoljan.

Dok ima nade, ima i veselja. Mnogi se ljudi nadaju da će jednog dana dobiti priznanje, bez obzira jesu li izumili nešto ili su samo odgajali osobu koja će jednog dana izumiti nešto ili usrećili svojim djelom ostale osobe.

Bernadeta Blažetin

„Glasnikov tjedan“

Jedan vikend pun događanja je iza gradišćanskih Hrvata u Koljnofu i Plajgoru..., kaže mi kolegica Timea Horvat dodajući kako je davno vidjela toliko dobrih programa na jednome mjestu u Koljnofu, pod neumornim ravnanjem dr. Franje Pajrića, koji se istaknuo i u ulozi Mate Šinkovića u pučkom komadu, čiji je i autor, postavljenoga prošloga vikenda na koljnofsku kazališnu scenu. Njezine su me riječi još jednom uvjerile kako, ako i ne sve, ali mnogo toga ovisi o pojedincima, ljudima koji u srcu nose hrvatsku baklju ne pitajući za hvala, ulažući trud i slobodno vrijeme, koji rade i ne boje se rada. Takvi se

„povući masu“. S druge strane čitam kako se od količine treba stremiti ka kakvoći, jer tek kakvoća zna zaorati pravu brazdu u kojoj i ostane i iz koje i nikne sjeme. Puno se sjemena sije, ali malo njega niče, davno mi je kazao moj otac ispraćajući me s

važnim izrekama na put života, tako mi dajući popudbinu. Ima Hrvata koji će na koncert i priredbu, na bal doći tek onda ako sami ne moraju za to učiniti ništa, a mase će biti ako ona ne treba platiti autobus i ulaznicu. Mogu se nuditi programi, ali je u svakom slučaju najmasovniji onaj koji odlikuje folklor, večera i bal bez ulaznice. Ako imamo priredbu na kojoj sudjeluje, recimo, tisuću ljudi i na njoj nudimo, prodajemo recimo, novine, knjigu, CD, kalendar, ono što treba znati i željeti pročitati, brojka tisuću neće mnogo značiti u cjelokupnom utrkju od prodanoga. Bit ćemo sretni s desetak prodanih komada.

O poslu ne mogu govoriti, pisati oni koji ne rade, čula sam ovih dana riječi iz usta jednoga dvadesetogodišnjaka. Zaista je tako, pomislila sam. Teško je pisati ako nemaš o čemu, naravno, možeš i tako pisati, ali koliko je to isto odraz stvarnosti... U tome je naša odgovornost, kao i u brizi o sjemenu koje želi niknuti, trebamo ga pažljivo zalijevati da se ne osuši prije vremena. A perom pokušati zaoravati što dublju brazdu, jer tko „knjige počtuje, da je knjigama počtovan...“.

Branka Pavić Blažetin

Svoju budućnost Hrvati u Mađarskoj mogu graditi u sredinama gdje ih još ima, ako iz aktivnosti tih sredina i cjelokupne hrvatske zajednice prepoznaju ciljeve kojima bi trebalo stremiti. Cilj bi mogao biti čovjek, Hrvat, njemu bi se moglo prilagoditi.

rijetko prepoznaju i nagrađuju, ali njima nagrade i nisu bitne. Oni se znaju kудiti s pozornica i podcjenjivati, kao i njihov rad. Tko njih nagrađuje? Nagrađuju ih „anonimni“ drvorezbari. Svoju budućnost Hrvati u Mađarskoj mogu graditi u sredinama gdje ih još ima, ako iz aktivnosti tih sredina i cjelokupne hrvatske zajednice prepoznaju ciljeve kojima bi trebalo stremiti. Cilj bi mogao biti čovjek, Hrvat, njemu bi se moglo prilagoditi. Kako probuditi, ovih je dana kazao jedan političar:

Poštovani čitatelji!

Hrvatske samouprave, škole, ustanove, udruge, pojedinci!

Izdavačka kuća Croatica poziva vas na narudžbu Hrvatskog kalendara 2013. Hrvatski kalendar u svaki hrvatski dom u Mađarskoj, moto je godišnjaka Hrvata u Mađarskoj s tradicijom izlaženja od sedamdesetak godina. Nastavimo započeto, unesimo hrvatsku riječ u naš dom, školu, ustanovu, udruhu! Slikom i riječju na dvjestotinjak stranica, po cijeni od 800 forinti, uzimate u ruku knjigu za vašu knjižnicu.

Ne zaboravite što prije naručiti Hrvatski kalendar 2013. Adresa: Croatica Nonprofit Kht., Budapest, Nagymező u 68; tel./fax: 1-269-2811, e-mail: croatica@croatia.hu.

Uime izdavača:

Čaba Horvath
ravnatelj Croatice Nonprofit Kht-a

Županijsko priznanje Editi Horvat-Pauković

Skupščina Željezne županije je 18. oktobra, u četvrtak, u Sambotelu proslavila 56. obljetnicu velike ugarske revolucije i borbu za slobodu ovoga naroda. Ferenc Kovács, predsjednik Željeznožupanijske skupščine, ovom prilikom je podilio i brojna županijska priznanja i nagrade. Med odlikovanimi peršonami je bila i Edita Horvat-Pauković. Rodjena Četarka je za svoje dosadašnje djelo za manjine mogla prikzeti županijsko priznanje, po preporuki skupščine.

Odlikovana dama je maturirala u samboteljskoj Gimnaziji Dorotya Kanizsai i pred 25-imi ljeti je zaposlena u Petrovom Selu, onda još kot studentica srpskohrvatskoga i ruskoga jezika, na izvanrednom studiju pečuškoga Sveučilišća Janus Pannonius. Nije bila samo pedagoginja u otpodnevnom boravišću, nego podučavala je i svoje struke. Ljeta 1997. je stekla diplomu školnikovice za dolnje razrede na samboteljskoj Visokoj školi, dokle 2003. ljeta je završila studij na Sveučilišću u Pečuhu za peljačicu prosvjetnih ustanovov. Predlani je završila diplomski studij profesorskoga smjera hrvatskoga jezika u Sveučilišnom središću Savaria u Sambotelu. Od 1999. ljeta je stručna savjetnica za gradišćanskohrvatski jezik za osnovne škole i čuvarnice u regiji, a od 2005. ljeta je ravnateljica Dvojezične škole u Petrovom

Edita
Horvat-Pauković

Selu. Prik dvanaest ljet je bila zamjenica predsjednika Hrvatske manjinske samouprave u Petrovom Selu, a od 2006. do 2010. ljeta je bila izabrana za predsjednicu Hrvatske samouprave Željezne županije. Predlani je osnovana Turistička udruga Hrvata sa sjedišćem u Petrovom Selu, čija je takaj predsjednica i kot takova, od protuličnoga Kongresa Saveza Hrvata u Mađarskoj je i zastupnica Gradišća u predsjedništvu Saveza. Članica je petroviskoga ženskoga zbora Ljubičica, točno jur 25 ljet. Ljeta 2004. joj je bilo uručeno odličje Saveza Hrvata u Mađarskoj za osobit doprinos u razvitku hrvatskoga školstva. Živi i djeluje u Petrovom Selu s mužem Petrovišćanom i dvimi kćeri, ke trenutačno studiraju u Šopronu.

- Tiho -

Priznanje grada Grubišnog Polja predsjedniku šeljinske Hrvatske samouprave Šandoru Matoricu

Na svečanoj sjednici u povodu Dana grada, grubišnopoljski gradonačelnik Zlatko Maderuh istaknuo je kako se mnogo truda ulaže u infrastrukturu kao prvu pretpostavku razvoja grada, a u kulturnom, javnom i športskom životu grada svoj veliki doprinos uz javne ustanove daju udruge civilnog društva. Svečanosti su nazočili brojni politički predstavnici županije i države...

Grad Grubišno Polje njeguje već desetljećima plodne prijateljske veze s bratskim gradom Šeljnom, posebice s tamošnjom Hrvatskom samoupravom. Razmjene učenika, športski susreti, druženja, hrvatski balovi... Ovom prilikom dodijeljena su javna gradska priznanja. Tako je visoko priznanje grada Grubišnog Polja, Plaketa, 4. studenoga 2012. dodijeljena Šandoru Matoricu, građaninu prijateljskoga grada Šeljina, za promicanje i očuvanje tradicije kulturne baštine

Šandor Matoric (na slici peti s lijeva)

hrvatskoga naroda u Mađarskoj, te za doprinos u njegovanju prijateljstva dvaju zbratimljenih gradova Šeljina i Grubišnoga Polja. Nagrada za životno djelo dodijeljena je Darku Kralju, najuspješnijem športasu grada, a povelja počasnoga građanina Blažu Žiliću, za nesebičan trud i zalaganje u projektima od velikog značenja za kulturni razvitak grada, te poseban doprinos za povećanje kakvoće života u Grubišnom Polju. Dodijeljene su i povelje grada istaknutim pojedincima i udrugama.

- hg -

BUDIMPEŠTA – Sukladno Odredbama Pravilnika o organizaciji i radu Hrvatske državne samouprave, njezin predsjednik Mišo Hepp saziva sjednicu Skupščine koja će biti održana 23. studenoga 2012. godine, s početkom u 15 sati u zgradi Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže u Pečuhu (Szigeti út 97).

Za sastanak je predložen ovaj dnevni red:
1) Izvješće predsjednika o radu između dviju sjednica Skupščine; izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao; izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik. Referent: predsjednik; 2) Prijedlog Plana rada HDS-a za 2013. godinu. Referent: Predsjednik; 3) Financijsko izvješće Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu za razdoblje od 1. siječnja do 30. rujna 2012. godine. Referent: Joso Šibalin, ravnatelj; 4) Financijsko izvješće Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže za razdoblje od 1. srpnja do 30. rujna 2012. godine. Referent: Gabor Győrvári, ravnatelj; 5) Financijsko izvješće Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj za razdoblje od 1. siječnja do 30. rujna 2012. godine. Referent: Stjepan Blažetin, ravnatelj; 6) Financijsko izvješće Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj za razdoblje od 1. siječnja do 30. rujna 2012. godine. Referent: Štefan Dumović, ravnatelj; 7) Financijsko izvješće Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata iz Mađarske za razdoblje od 1. siječnja do 30. rujna 2012. godine. Referent: Tibor Radić, ravnatelj; 8) Financijsko izvješće Hrvatskoga kluba Augusta Šenoa za razdoblje od 1. siječnja do 30. rujna 2012. godine. Referent: Mišo Šarošac, voditelj ustanove; 9) Financijsko izvješće Hrvatske državne samouprave, ureda i ustanova za razdoblje od 1. siječnja do 30. rujna 2012. godine. Referenti: predsjednik i ravnatelj; 10) Prijedlog koncepcije proračuna Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu za 2013. godinu. Referent: Joso Šibalin, ravnatelj; 11) Prijedlog koncepcije proračuna Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže za 2013. godinu. Referent: Gabor Győrvári, ravnatelj; 12) Prijedlog koncepcije proračuna Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj za 2013. godinu. Referent: Stjepan Blažetin, ravnatelj; 13) Prijedlog koncepcije proračuna Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj za 2013. godinu. Referent: Štefan Dumović, ravnatelj; 14) Prijedlog koncepcije proračuna Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata iz Mađarske za 2013. godinu. Referent: Tibor Radić, ravnatelj; 15) Prijedlog koncepcije proračuna Hrvatskoga kluba Augusta Šenoa za 2013. godinu. Referent: Mišo Šarošac, voditelj ustanove; 16) Prijedlog koncepcije Proračuna HDS-a, ureda i ustanova za 2013. godinu. Referent: predsjednik i ravnatelj; 17) Donošenje odluke o Planu unutarnjeg nadzora za 2013. godinu. Referent: Mišo Hepp, predsjednik; 18) Biranje člana i predsjednika Odbora za odgoj i obrazovanje. Referent: Mišo Hepp, predsjednik. Sjednica je ujedno i javna tribina.

Višegradska skupina u Vesprimu

Ministri pravosuđa Višegradske skupine sastali su se 18–19. listopada 2012. u Vesprimu (Veszprém), gdje je sudjelovao i ministar pravosuđa Republike Hrvatske Orsat Miljenić. Prvi susret ministara pravosuđa Srednje Europe organiziran je 2011. g. u proširenom sastavu s predstavnicima Hrvatske i Slovenije. Od tada se već četvrti put organizira u istom sastavu. Ministri pravosuđa raspravljali su ponajprije o mogućnostima suradnje unutar Europske Unije.

Višegradska skupina nastala je 1993. godine, a osnivačice su Poljska, Mađarska, Češka i Slovačka. Cilj joj je bio i jest međusobna potpora zemalja u tijeku integracije u EU. Na tom sastanku među inima ministri su raspravljali o regionalnom odjelu Jedinostvenoga patentnog suda za Srednju Europu, ali i o drugim temama iz građanskog i kaznenoga prava. Tibor Navracscics, ministar pravosuđa, govorio je o tome da će nadalje raditi na utemeljenju regionalnog odjela Patentnog suda, koji bi pridonio bržem obavljanju poslova patentiranja. Češka, Poljska, Hrvatska i Mađarska potpisale su sporazum o jezičnom podučavanju sudaca i tužitelja, a to potpomaže Europska unija sa 124 tisuća eura. Prema mišljenju mađarskog ministra Budimpešta ima dobar izgled da postane sjedištem odjela Patentnog suda ako se i partnerske države suglase s time. Inače Budimpešta se već uspješno kandidirala da postane sjedištem obrazovnog centra Europskog patentnog suda.

Natječaj za popunu radnoga mjestu ravnatelja Hrvatskoga kazališta u Peču

Skupština grada Pečuha na sjednici 18. listopada prihvatila je tekst natječaja za popunu radnoga mjestu ravnatelja pečušškoga Hrvatskoga kazališta. Uvjeti su: visoka stručna sprema po zakonu XCIX. iz 2008. godine, paragraf 40, da je kandidat nekažnjavan, pet godina stručnoga iskustva, poznavanje hrvatskoga jezika na razini materinskoga. Natječaj treba sadržavati stručnu koncepciju organizacije rada i djelovanja, program rada koji je u skladu sa zadacima navedenim u raspisu natječaja, i umjetničku koncepciju.

Rok natječaja: 30 dana od objave na internetskoj stranici Ministarstva ljudskih resursa. Ravnatelj pečušškoga Hrvatskoga kazališta imenovat će se na rok od pet godina od 1. svibnja 2013. godine.

Više na Glavnoj referaturi gradonačelničkog ureda grada Pečuha na telefonu 36 72 534 143 kod dr. Judit Czigelédi Halmas.

Svečano predana nova zgrada mohačkog muzeja

Otvoren muzej 21. stoljeća

Kako smo već prije najavili, 27. listopada u Mohaču je priređena svečana predaja nove zgrade Muzeja Dorottye Kanizsai, s najvećom povijesnom i etnografskom zbirkom Hrvata, Srba i Slovenaca u Mađarskoj. Osim toga, Muzej u okviru stalnog postava predstavlja povijest grada Mohača od prapovijesti do kraja otomanske vlasti, postanak višenacionalnim gradom, nastanak građanstva, spomenike u razdoblju između dvaju svjetskih ratova i poslijeratnog razdoblja, te običaj ophoda bušara.

Svojom nazočnošću svečanost su uveličali državni tajnik odgovoran za kulturu László L. Simon, voditelj Vladina ureda Baranjske županije, parlamentarni zastupnik dr. János Hargitai, generalna konzulica Republike Hrvatske u Peču Ljiljana Pancirov, ravnateljica Uprave muzeja Baranjske županije dr. Júlia Fabényi, ravnateljica Uprave nematerijalne kulturne baštine dr. Eszter Csonka Takács te mohački gradonačelnik i parlamentarni zastupnik József Szekó.

Nakon uvodnih riječi uslijedio je svečani program koji je odražavao višenacionalnost i mnogobojnost grada. Prvo su nastupile „Dunavkinje”, ženski sastav Mohačke tamburaške škole, zatim Ferenc Jung i Krisztina Kuti s mađarskim narodnim plesovima iz Kalotaszega. Prigodni kulturni program zaključen je programom učenika Osnovne umjetničke ustanove Lajosa Shneidera u izvedbi Patrika Heidera i Szabolcsa Katone.

Pozdravne su riječi okupljenima uputili ravnateljica Uprave muzeja Baranjske županije dr. Júlia Fabényi, mohački gradonačelnik József Szekó, a svečani govor održao je državni tajnik odgovoran za kulturu László L. Simon.

Uz trojezično pozdravljanje na hrvatskom, njemačkom i mađarskom jeziku, ravnateljica Uprave Baranjskih muzeja dr. Júlia Fabényi uz ostalo je istaknula kako će

otvoriti novu zgradu, ali ujedno, nažalost, vrlo vjerojatno istodobno se i oprostiti od nje. Kako uz ostalo reče, žao joj je što se od mohačkog Muzeja moraju oprostiti, ali je izrazila veliku radost što je ovaj projekt ostvaren. Jer, kako je dodala, posrijedi je vrlo važna kulturna ustanova koja će ubuduće raditi s novim pogledom i u novom kontekstu, prikazujući povijest podunavskih Hrvata, Srba i Slovenaca. Ujedno je zahvalila svima koji su pridonijeli ostvarenju tog projekta.

Gradonačelnik József Szekó uz ostalo reče kako je Mohač povijesni grad s velikom prošalošću, star 930 godina, s bogatom tradicijom i kulturnom baštinom, i uz to naselje smješteno u prekrasnome prirodnom okolišu, koji je sam po sebi čudesan. Naselje koje raspolaže takvim bogatstvom, zbirkom i poviješću, mora se predstaviti na primjeren način. Kako je dodao, iako je Muzej bio bazični muzej Hrvata, Srba i Slovenaca s državnim djelokrugom sakupljanja, koji raspolaže jedinstvenom zbirkom, desetljećima je bio smješten u nedoličnim uvjetima u kojima je bio prisiljen obavljati svoju zadaću. Znatan dio zbirke bio je zatvoren, u škrinjama, čekajući ljepšu budućnost, odnosno kako su položaj i mjesto dopuštali, bio je predstavljen u prvom redu Mohačanima. On je istaknuo nastojanja da se predstavi tradicija, povijest, ali i da su na sve to ponosni, jer ih na odgovarajući način čuvaju i njeguju. Projekt je ostvaren u suradnji s Upravom baranjskih muzeja i Skupštinom Baranjske županije. Premda je kapacitet Muzeja određen za sto

Svečana predaja nove zgrade Muzeja Dorottye Kanizsai u Mohaču, s najvećom povijesnom i etnografskom zbirkom Hrvata, Srba i Slovenaca u Mađarskoj (Foto: MTI)

Jakša Ferkov, ravnatelj Muzeja «Dorottya Kanizsai», državnom tajniku pokazuje dio izložene građe (Foto: MTI)

posjetitelja, izrazio je nadu da će Muzej ubuduće povisiti broj posjetitelja. Kako je dodao, gradnja nove muzejske zgrade uklapa se u niz programa započetih prije deset godina u okviru kojih je ostvareno niz turističkih programa.

Nadalje smo čuli kako projekt nove muzejske zgrade u Kisfaludyjevoj ulici, ukupne vrijednosti 373 milijuna forinta, ostvaren je s potporom Europske Unije od 280 milijuna forinta. Tako će se Muzej s najvećom etnografskom zbirkom Hrvata, Srba i Slovenaca u Mađarskoj, poznatiji kao bazični muzej, preseliti u nove suvremene prostorije od 1226 četvornih metara, čime će se omogućiti izlaganje višestruko većega broja predmeta. Od proširenja kulturne ponude Muzeja u prikladnom prostoru i zbirkom koja predstavlja znatno bogatstvo grad očekuje da će se poboljšanjem pristupa kulturi ostvariti kulturno-turistička baza od regionalnog značenja. Osim toga, zahvaljujući preseljenju u novu zgradu, otvorit će se i nova radna mjesta. Bit će otvorena i privremena izložba, koja će prikazati povijest Muzeja od utemeljenja Društva Ljudevita II. 1923. godine, a u dva prizorna skladišta dat će mjesta zbirkama narodne nošnje, namještaja i keramike. U novoj se zgradi predviđa otvorenje stalnog postava nošnje, kulture, narodnosti i mjesne povijesti grada Mohača. U dvorištu Muzeja postoji mogućnost za priređivanje konferencija, stručnih i kulturnih programa, muzejsko-pedagoških zanimanja

Naglasio je kako je velika radost kada se predaje ustanova koja može prikazati kulturnu samobitnost, prošlost, značajnu zajednicu, važnu ustanovu, uži zavičaj naše domovine – reče uz ostalo g. Simon. Naime gradnja nove muzejske zgrade velika je stvar, i vrlo rijetka danas u Mađarskoj. Ujedno je čestitao i zahvalio svima koji su ovim projektom s nama podijelili veliku radost. Najavio je i nove zakonske promjene koje će odrediti budućnost muzeja, te stvoriti nove okvire za postojeći sustav muzeja, posebno u provinciji. Tako će biti predani, odnosno vraćeni muzeji mjesnim zajednicama, u našem slučaju Mohačanima, kojima te stvari iz prošlosti pripada-

ju, njihovim precima, i to u jednoj višenacionalnoj sredini, kako smo to vidjeli i u prigodnome kulturnom programu. Upravo zbog toga mohački muzej od istaknute je važnosti, i u tom smislu državnog djelokruga, koji prelazi i preko granica jer zbližava susjedne narode i zemlje, te jača suživot narodnosti toga grada. Istaknuo je i potrebu za novom muzejskom strategijom kako bi se povećala posjećenost i olakšalo održavanje kulturnih ustanova poput ovog Muzeja.

Nakon prigodnih riječi, novu zgradu posvetili su i blagoslovili crkveni dostojanstvenici, katolički župnik Attila Bognár, reformatski dušobrižnik Zsolt Wébel i evangelički Pál Németh. Na kraju svečanosti državni tajnik odgovoran za kulturu László L. Simon, ravnateljica Uprave muzeja Baranjske županije dr. Júlia Fabényi te mohački gradonačelnik i parlamentarni zastupnik József Szekó zajednički su prerezali trobojnu vrpцу. Okupljeni su pak mogli pogledati privremenu izložbu, te prizorno skladište, a pozvani gosti ugošćeni su i na prijemu.

Na naše zanimanje, ravnatelj Jakša Ferkov, koji od 1998. radi u mohačkome muzeju, a od 1999. nalazi se na njegovu čelu, reče nam uz ostalo kako će do kraja prosinca ostati u sklopu Uprave baranjskih muzeja, a od nove godine postat će gradskim muzejom. Pokraj nove zgrade, to će biti najvažnija promjena u radu Muzeja, iako konkretno još ništa ne znaju.

– Selidba je još u tijeku, preselili smo se s najljepšim predmetima, napravili smo dva prizorna skladišta i jednu privremenu izložbu. Stalna će izložba biti otvorena dogodine, a neki će predmeti ostati još u starom skladištu, jer sve ne možemo preseliti, a i ne želimo. Što je najljepše to će biti izloženo, a može se pogledati u novoj zgradi već sada. Stara zgrada Muzeja bit će zatvorena. Imamo još tamo stalnu izložbu, onu narodnosnu Hrvata, Srba i Slovenaca u Mađarskoj. Ona će se zatvoriti, rastavit ćemo je, nakon čega ide u skladište i na restauriranje. U novoj zgradi bit će posve nova izložba – ističe Jakša Ferkov i dodaje kako će polovina nove stalne izložbe, kao i do sada, biti posvećena upravo narodnostima.

Temelji mohačke muzeologije postavljeni su već 1923. godine kada su osnovali i njegovali muzej. Prvi je bio Ede Brand, on je bio i prvi ravnatelj Muzeja, a drugi koji je jako mnogo pomagao bio je Imre Adam, reformatski dušobrižnik u susjednom selu Kuljektu (Kölked).

Sredinom 70-ih je počelo sustavno sakupljanje, ponajprije narodnoga blaga Hrvata, Srba i Slovenaca u Mađarskoj. Bazični muzej počeo je s dr. Đurom Šarošcem. Kada je on došao ovamo, bio je prvi ravnatelj, pravi muzeolog. Oni koji su radili prije, bili su amateri, nije im to bilo zanimanje. S njime je počeo onaj posao, sakupljanje po čemu je

ovaj Muzej postao poznat ne samo u Mađarskoj nego i onkraj granica. Bazični je muzej on pokrenuo sa svojim suradnicima, s nekadašnjim visokoškolcima i studentima, s kojima su sakupljali predmete po cijeloj Mađarskoj.

– Sakupljalo se i poslije 70–80-ih godina, ali više ne tako sustavno, jer nije bilo sredstava. Tadašnja kulturna politika podupirala je te aktivnosti, moglo se raditi, a nije bilo ni toliko skupo kao danas. Osim toga bilo je što sakupiti, poslije se jako mnogo prodalo, čak i izvan države. I sada još sakupljamo, ali više dobivamo u dar nego što možemo kupovati. Sakupljamo u cijeloj Mađarskoj kada su u pitanju Hrvati Srbi i Slovenci, a povijesno samo područje grada Mohača i u okolici.

Do danas još nije jasno, ali se nadam da ćemo ostati kao bazični muzej. I dosada smo se zvali bazični, ali nigdje toga nije bilo na papiru. Prema novome zakonu, onaj muzej koji ima više od 25 posto narodnosne građe trebao bi postati bazičnim.

Muzej se nekada brinuo i o zavičajnim kućama. Takva je i Zavičajna kuća u Kašadu, a dio mohačke zbirke je izložen i u ačanskoj zavičajnoj zbirci. Kako nam reče Jakša Ferkov, posuđivali su na više mjesta, među ostalima u Lukovišće, u našu budimpeštansku gimnaziju, nedavno i u Eger. Ne uzdržavaju ih oni jer zavičajne kuće pripadaju državnoj riznici, uzdržavaju ih mjesne samouprave, a predmeti koji su u kući vlasništvo su mohačkog muzeja.

– Trebalo bi nas biti jedanaestero, sada nas je četvero, a ima ih još sedmero koji nisu u punom statusu. Imamo samo jednog muzeologa, bili bi nam potrebni još jedan muzeolog i najmanje jedan pedagog, koji priprema programe – ističe Jakša Ferkov, koji reče kako je zadovoljan novom zgradom, skladištima i izložbenim prostorom. To je muzej 21. stoljeća, sve najmodernije, samo još putem natječaja moraju nabaviti novce za novu stalnu izložbu. Želja im je da bude sve više posjetitelja, a da svatko nađe nešto za sebe.

Stipan Balatinac

Predsjednik Josipović s gradišćanskim Hrvatima

Kako donosi Hina, predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović za vrijeme radnoga posjeta Republici Austriji, 5. i 6. studenoga, sastao se s brojnim predstavnicima gradišćanskih Hrvata u Austriji, a s njim su se sreli i pozvani predstavnici gradišćanskih Hrvata iz Mađarske i Slovačke, te izjavio: „Impresioniran sam načinom kako ste očuvali svoj jezik, gradišćanski hrvatski, te kulturu i tradiciju“. Kako saznaje Hrvatski glasnik, 6. studenog na sastanak u Pinkovcu, partnerskom naselju Petrovoga Sela, bile su pozvane i Agica Jurašić-Škrapić, načelnica Petrovoga Sela, Kristina Glavanić, načelnica sela Narde, i Andraš Handler, predsjednik Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, a na sastanku u Klimpuhu sudjelovao je i Franjo Grubić, koljnofski načelnik. Josipović je posjetio i Gornju Bortu, Vulkaprodrtšof, Novo Selo i Veliki Borištof te ocijenio kako gradišćanski Hrvati, čuvanjem svog jezika i tradicije te integracijom u austrijsko društvo predstavljaju „pravu Europu u malom.“ Josipović je posjetio i uredništvo za nacionalne manjine u okviru uredništva Gradišće ORF-a u Željeznom.

MLINARCI – U tome naselju 20. listopada održana je međunarodna vježba za zaštitu od poplava na rijeci Muri. Vježbu je organizirao Odbor za zaštitu Zalske županije i Direkcija za obranu od katastrofa spomenute županije, uza suradnju s čakovečkim Područnim uredom za zaštitu i spašavanje i Vatrogasne zajednice Međimurske županije. Zbog obilnih kiša na Muri više puta je bilo poplava. Mnogi su se Mlinarčani još sjećali velike poplave 1972. godine kada su im i kuće bile ugrožene, stoga su se radovali vježbi jer, kako su rekli, uvijek je dobro pripremiti se na takve slučajeve. Na vježbi je pribivao glavni nadglednik civilne zaštite dr. Tóth Ferenc, te ravnatelj ispostava za obranu od katastrofa Zalske, Šomođske, Željezne, Vesprimske i Tolnanske županije, profesionalni i dobrovoljni vatrogasci, civilna zaštita, policija i hitna medicinska pomoć, a s hrvatske strane 18 pripadnika dobrovoljnih vatrogasaca DVD iz Kotoribe i Svete Marije te pet pripadnika čakovečke Javne vatrogasne postrojbe s čamcem i ronilačkom opremom.

BAČINO

Županijski susret hrvatskih učenika

1. mjesto Dušenici (Dušnok I)

U suorganizaciji bačinske osnovne škole i tamošnje Hrvatske samouprave, a s potporom Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, 19. listopada u bačvanskom Baćinu održan je već tradicionalni Županijski susret hrvatskih učenika, koji je upriličen u športskoj dvorani mjesne osnovne škole.

Uime domaćina okupljene su pozdravili ravnatelj škole László Tamaskó i učiteljica hrvatskoga jezika Marija Prodan. Svojom nazočnošću priredbu su uveličali generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov, dopredsjednica HDS-a Angela Šokac Marković, predsjednik Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije Joso Šibalin i predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje Skupštine HDS-a Gabor Győrvári.

Obrativši se sudionicima, generalna konzulica Ljiljana Pancirov, koja je svake godine u Baćinu, uz ostalo je izrazila zadovoljstvo što je velika športska dvorana najednom postala premala jer, kako reče, to znači da je svake godine sve više sudionika. Ujedno je poželjela svima mnogo sreće i uspjeha na natjecanju i dobro druženje, te ponovni susret

i na drugim sličnim natjecanjima.

U sklopu dana organizirano je skupno natjecanje u poznavanju hrvatskoga jezika na temu Jesen, te raznim zabavnim vještinama. Na Susretu je sudjelovalo 120 učenika iz šest bačvanskih naselja odnosno sedam osnovnih škola, iz jedine dvojezične škole u Santovu i šest škola s predmetnom nast-

vom hrvatskoga jezika s Fancage i Dolnjaka iz Baje, Bačina, Gare, Dušnoka, Kačmara. Kako reče učiteljica Marija Prodan, nažalost, nisu se odazvale škole iz Aljmaša i Kalače. Natjecanje po skupinama održano je posebno u kategorijama za niže i više razrede. U nižim razredima se nadmetalo deset, a u višima čak 13 družina, koje su rješavale osam pismenih jezičnih odnosno zabavnih zadataka, nakon čega su svečano proglašeni rezultati te dodijeljene nagrade. Svima sudionicima uručene su spomenice i skromni darovi. Sve vrijeme Susret je uljepšan omiljenim zabavnim i tamburaškim hrvatskim melodijama i pjesmama, a dvorana je ispunjena dječjom cikom, igrom i zabavom. Bila je to dobra prilika i za druženje nastavnika, koji su razmijenili svakidašnja iskustva u nastavi, te uzvanika. Prema ocjeni stručnog povjerenstva, u sastavu Angela Šokac Marković i Ana Gojtan, u nižim razredima 1. mjesto osvojila je družina Dušenici (Dušnok I), 2. Jež (Šugavica I), a 3. Ptica selica (Fancage I). U višim razredima, prema ocjeni stručnog povjerenstva, u sastavu Ljiljana Pancirov i Janja Živković Mandić,

Dio sudionika prigodom svečanog otvorenja Susreta

2. Jež (Šugavica I)

1. mjesto pripalo je družini Luda kuća (Fancaga I), 2. Baćinski 5 (Baćino I), 3. Baćinski gospodari (Baćino II). Isti broj bodova osvojila je i družina Oluja (Santovo I).

Usljedio je zajednički objed i druženje sudionika.

Tekst i slika: S. B.

Niži razredi: 3. mjesto Ptica selica (Fancaga I)

2. Baćinski 5 (Baćino I)

Viši razredi: 3. Baćinski gospodari (Baćino II)

Dodjela nagrada

1. Luda kuća (Fancaga I)

SERDAHEL – Hrvatska samouprava «Stipan Blažetin» raspisala je natječaj za učenike mjesne škole za sakupljački rak pod naslovom „Prepovedaju nam naši starci“. Na natječaj se mogu javiti razredne zajednice u timskom radu. Najuspješniji razred dobit će poklon-izlet u Hrvatsku u proljeće 2013. g. Učenici imaju zadatak sakupljati duhovnu kulturu hrvatskih naselja: pripovijetke, poslovice, pjesme, recepte starih jela, običaje ili samo detalj iz života starijih ljudi. Rezultati će se proglasiti 16. studenoga 2012., u okviru otvaranja Jesenskih književnih dana. Također spomenuta Hrvatska samouprava raspisuje likovni kreativni natječaj za izradbu logotipa samouprave. Natjecatelji ga mogu izraditi u bilo kojoj tehničkoj u A5 formatu, najviše s četiri boje (crvena i plava obavezna je) i mora sadržati kraticu naziva samouprave HSSB. Rezultati će se proglasiti također u okviru otvaranja. Jesenskih književnih dana. Učenici pet najboljih radova bit će posebno nagrađeni, te će svaki sudionik dobiti simboličnu nagradu. Natječaje će ocijeniti članovi Hrvatske samouprave „Stipan Blažetin“.

GARA – Tamošnja Hrvatska samouprava, Hrvatska samouprava Bačko-kiškunske županije i Savez Hrvata u Mađarskoj suorganiziraju program budimpeštanskoga Folklornog ansambla „Luč“ u Bačkoj. Program u Gari, rodnome selu priznatog koreografa Antuna Kričkovića, priredit će se u mjesnom domu kulture 17. studenoga, s početkom u 18 sati. Prije programa, u 16.30 sati u župnoj crkvi služi se redovito misno slavlje na hrvatskome jeziku koje će predvoditi velečasni Imre Polyák, santovački i garski župnik. Nakon kulturnog programa priređuje se plesaćnica uz domaći tamburaški sastav „Bačka“. Ulaz je slobodan, organizatori srdačno pozivaju sve zainteresirane.

PEČUH – U punom su jeku poluzavršnice nadmetanja u umijeću narodne glazbe i narodnosnoga plesa, koje su pod naslovom „Fölszálott a páva“ objavili MTV, Duna TV i Dom običaja (Hagyományok Háza). S pečuške kvalifikacije u poluzavršnicu se plasirao i KUD „Tanac“ (u pratnji Orkestra „Vizin“) što ga možete pogledati 17. studenog u istoimenoj televizijskoj emisiji, s početkom u 18.35 na Duna TV-u.

Javna tribina i županijski Hrvatski dan

Hrvatska samouprava Baranjske županije, kako za Hrvatski glasnik kaže njezin predsjednik Mišo Šarošac, 16. studenoga, s početkom u 17 sati i 30 minuta u sigetskom Domu vjenčanja (Deákov trg 16) priređuje godišnju javnu tribinu i županijski Hrvatski dan. Nakon izvješća o radu Hrvatske samouprave Baranjske županije i dodjele ovogodišnjih odličja «Za baranjske Hrvate» slijedi nastup Hrvatskog izvornog društva iz Sigeta, a potom zajednička večera i druženje.

Tuzla

Festival ogranaka Matice hrvatske iz Pečuha, Subotice, Osijeka i Tuzle

Matica Hrvatska u Tuzli, koja ove godine obilježava 130 godina od osnutka, od 20. do 22. rujna bila je domaćinom 6. Festivala ogranaka Matice hrvatske. Festivalu su uz predstavnike spomenutih ogranaka iz Pečuha, Osijeka, Subotice, Tuzle sudjelovali i predstavnici Matičinih ogranaka iz Orašja i Vinkovaca s kojima Matica hrvatska u Tuzli ima plodnu suradnju. Maticu hrvatsku Ogranak Pečuh na Festivalu zastupao je njezin predsjednik Stjepan Blažetin.

Brojna kulturna događanja obilježila su Festival, kojem je naglasak bio na svekolikom promicanju Hrvata u Tuzli i Bosni i Hercegovini kroza stoljeća te njihov doprinos povijesti, kulturi, te licu današnje Bosne i Hercegovine i Tuzle. Matica hrvatska u Tuzli utemeljena je daleke 1882. godine. Jedna je od rijetkih ustanova hrvatskoga naroda koja skrbi o hrvatskoj kulturi u njezinim najvišim domovima i u najširem smislu te riječi u Bosni i Hercegovini. Ove se godine obilježava 130 godina Matice hrvatske u Tuzli. Jedan od načina obilježavanja ovog jubileja jest i organiziranje ovogodišnjeg Festivala ogranaka Matice hrvatske, kaže predsjednica Matice hrvatske u Tuzli Marica Petrović.

Festival je otvoren u tuzlanskome Katoličkom školskom centru „Sveti Franjo“ s tematskim predavanjem prof. dr. Milana Mihaljevića s Filozofskog fakulteta u Zagrebu, a nastavljen okruglim stolom u Hrvatskom domu s razgovorom na temu na temu „Smisao i mjesto Festivala ogranaka Matice

Predsjednica Matice hrvatske u Tuzli Marica Petrović

hrvatske” predstavnika ogranaka Matice hrvatske. Istoga dana navečer u zgradi Tuzlanskoga gradskog kazališta, koju su u samom središtu grada izgradili tuzlanski Hrvati potkraj 19. stoljeća, održana je priredba pod nazivom „Sevdalinka u glazbi i književnosti Hrvata u BiH”. Nastupili su tuzlanski Pjevački zbor Hrvatski dom, Nedžad Salković, Muhamed Mujkanović, Arif Ahmetašević, Senad Ajanović, Big brothers band, pod vodstvom Zorana Brkića, te glumci tuzlanskoga Narodnog pozorišta Nikolina Baškarad i Irfan Kasumović“. U BiH sevdalinka se pojavljuje kao jedan brend, posebno stanje duha, koje smo baštinili iz orijentalne književnosti i glazbe i prilagodili sebi kao autohtonu vrijednost. Kako smo svi živjeli zajedno u prošlosti, tako i Hrvati u BiH baštine sevdalinku”, kaže Marica Petrović dodajući kako je Matica hrvatska u Tuzla dionik očuvanja hrvatske kulture i tradicije, ogledalo Bosne, onakve kakva je bila i koje se ne odričemo. Stoga je i večer posvećena sevdalinki podsjetnik na veliki doprinos bosanskih Hrvata tradicionalnoj bosanskoj pjesmi – sevdalinki. „Iz naših avlija, iz naših dvorišta čule su se pjesme čežnje, poruke ljubavi za domovinu za zavičaj i sve što su i drugi pjevali i zaista da nema dobronamjernog čovjeka koji bi mogao reći da bosanski Hrvati nemaju svoje sevdalinke”, ističe gđa Petrović.

Drugog dana Festivala, 24. rujna, posjećen je Memorijalni centar Potočari u Srebrenici i ostaci franjevačkog samostana iz 1291. godine. Na povratku u Tuzlu, trećeg dana Festivala upriličen je posjet galeriji Fra Šimun Filipović u sklopu samostana Dubrave. Matica hrvatska tijekom proteklih 130 godina očuvala je hrvatsku baštinu, objavljivala je djela Ivana Gundulića, Augusta Šenoa i stotine pisaca. Tuzlanski matičari mogu biti osobito ponosni da je u temeljima Matice hrvatske od samog početka u Matičinu časopisu „Kolo” bio jedan od najuglednijih autora Ivan Frano Jukić koji je objavio temeljna djela o Bosni. Matica hrvatska želi kulturnim djelima, glazbom, umjetnošću ohrabriti ljude kulture i biti zajedno sa školama, piscima, ljubiteljima knjige i dragom publikom, naglasio je dopredsjednik Matice hrvatske u Zagrebu Stjepan Sučić.

Okruglom stolu na temu „Smisao i mjesto Festivala ogranaka Matice hrvatske” predstavnika ogranaka Matice hrvatske, predsjedao je tajnik Matice hrvatske Stjepan Sučić

Festival ogranaka iz Tuzle, Pečuha, Subotice i Osijeka održava se već šestu godinu zaredom u jednoj od susjednih regija četiriju država: Mađarske, Srbije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Jedan od ciljeva manifestacije jest i pokazati što znači Matica hrvatska, ali i hrvatska riječ u prostorima izvan domovine. Kroz radne, ali i manje radne trenutke, nastoji se da „matičari” otvore niz zajedničkih projekata i surađuju na raznim područjima kulture. Na okruglom stolu u Tuzli postavilo se pitanje daljnje sudbine Festivala koji je, po mišljenju predstavnika spomenutih ogranaka, zapao u svojevrsnu krizu, pa je zaključeno da se što prije sastanu predsjednici ovih ogranaka kako bi osvježili i novim idejama osmislili Festival i osigurali njegovu budućnost. Večeras se na jedan način veselimo kroz pje-

Kada je u pitanju sevdalinka, katkad nam se čini da se bosanski Hrvati iz toga zajedničkog kola ćušaju. A mi smo ih pjevali u tom razdoblju kada smo bili pripadnici te orijentalne civilizacije. Imali smo također svoje orijentalne motive, iz naših dvorišta čule su se također pjesme čežnje, ljubavne, pjesme za zavičaj, sve što su i drugi pjevali. I zaista nema dobronamjernog čovjeka koji bi mogao reći da mi bosanski Hrvati nemamo svoje sevdalinke. Mi, naravno, volimo, a ponekad se misli da više volimo pjesme prekograničnih Hrvata, ali što je naše – naše je. Naš je ovaj grad, ova domovina i naša je pjesma sevdalinka. To je ujedno i poruka ovoga koncerta, dodala je Petrović.

Trenutak za pjesmu

Nenad Piskač

TU I TAM

ti
me poznaš, ti me znaš
za me si
zdehnul
za me si
ti
kaj jesi
i
slovo gđa mi dojde na jezik
gđa rieči me zemeju
žejen nisem, lačen nisem
gđa rieč tvoja jesem
znam
ja
sem
se v semu nigdar sam
kaj moj – kaj tvoj
tu i tam

U Tuzlanskom gradskom kazalištu održana je priredba „Sevdalinka u glazbi i književnosti Hrvata u BiH”

smu, a već dan poslije ćemo tugovati. Idemo u posjet Memorijalnom centru Srebrenica/Potočari, a nakon toga u Srebrenicu gdje također smatramo da imamo svoju kolijevku. Slogan je sutrašnjeg posjeta „Srebrenica je naše prezime“, kazala je Marica Petrović, predsjednica Matice hrvatske u Tuzli.

Drugoga dana Festivala organiziran je posjet Memorijalnom centru Srebrenica/Potočari i obilazak franjevačkog samostana iz 1291. godine, u naselju Petriča. U Memorijalnom centru Potočari odana je čast ubije-

Župa Srca Isusova – Zvornik-Srebrenica

Župa i franjevački samostan posvećeni Sv. Mariji u Zvorniku potječu iz 14. st. U crkvi se nalazila čudotvorna slika „Crne ili Radosne Gospe” koja je prenesena na Gradovrh 1533. g., a poslije u seobi katolika odnesena u franjevački samostan u Bač, gdje se i danas čuva. Samostan je te godine porušen i napušten, a franjevci se preselili u samostan na Gradovrh iznad Tuzle. U 14. st. uza samostan u Zvorniku važni franjevački samostani bili su u Srebrenici, Ljuboviji i Teočaku. Najduže je opstao samostan u Srebrenici, sve do 1690. kada je zapaljen, uništen i napušten. Župa u Zvorniku obnovljena je 1903. na temeljima samostana i crkve Sv. Marije, ali je na poticaj austrijskih časnika posvećena Srcu Isusovu, zbog slike koju su u nju donijeli. Zbog slabe građe, stara je crkva srušena i preseljena u središte grada kod financijske vojarne. Crkva je srušena 1945. g., ali je ostao drveni zvonik. Brigu o vjernicima preuzeo je župnik iz Bijeljine. God. 1975. katolika u Zvorniku bilo je 350, a 2007. u ondje ima 15 katoličkih obitelji. Župa nema crkve ni župne kuće, ali ima župnika koji skrbi o vjernicima iz Zvornika, Bratunca i Srebrenice s privremenim sjedištem u Tuzli. Misa se slavi jedino u kapeli Sv. Marije u Srebrenici.

nim u genocidu u srpnju 1995. godine. Nakon susreta s općinskim vlastima sudionici Festivala pribivali su misi u crkvi Svete Marije u naselju Klisa. Njihov je domaćin bio fra Martin Antunović, župnik Zvorničke i Srebreničke Župe. Franjevački samostan i crkva Svete Marije na Klisi u Srebrenici datira kao povijesno mjesto iz 13. stoljeća. Upisan je u povijesnu baštinu BiH. Franjevačka provincija Bosna Srebrena dobila je naziv po ovome prvom samostanu u Srebrenici kamo su franjevci došli 1291. godine. Stevan Dragutin i njegova majka Jelena uputili su molbu papi Nikoli IV. preko barskog arhidakona Marina Zoretića da im pošalje

misionare koji govore narodni jezik. Papa je 23. ožujka 1291. pisao provincijalu Provincije Slavonije/Hrvatske da pošalje u Bosnu dvojicu franjevacu misionara. Oni dolaze u Srebrenicu, u to rudarsko i trgovačko mjesto, koncem svibnja 1291. gdje su osnovali prvi samostan. (Stevan Dragutin stariji je sin srpskoga kralja Uroša I. Dragutin se oženio Katarinom, kćerkom ugarskoga kralja Bele IV. Na saboru u Deževu 1282. predao je vlast nad Srbijom mlađem bratu Milutinu, a za sebe je zadržao dijelove Srbije oko Rudnika, Arilja i donjeg Lima. Od Ugarske je dobio Mačvansku banovinu s Beogradom i Usoru u Bosni).

Više puta je naglašeno kako se Festival održava pod sloganom fra Petra Anđelovića, uglednoga bosanskog franjevca, publicista, provincijala Franjevačke provincije Bosne Srebrenice, za vrijeme zadnjeg rata u Bosni i Hercegovini: „Srebrenica je naše prezime”. „Taj slogan nije slučajaj. Franjevci su prilikom dolaska u Bosnu prvo došli u Srebrenicu

i po njoj se jedna regija zvala Bosna Srebrena. Ovdje u Klisi je i crkva Svete Marije koja je sagrađena 1271. godine, obnovljena je i ovdje redovno održavamo mise. Franjevci su duboko vezani za Srebrenicu i zato mnogi ovamo redovito dolaze“, reče Antunović.

Nakon mise, u Srebrenici je održan okrugli stol na kojem su ugledni stručnjaci govorili o ulozi franjevacu u kulturi zemalja u kojima su nekada boravili. A da su franjevci Bosne Srebrenice iz Srebrenice bili ugledni teolozi, profesori i književnici, svjedoči podatak da je u XVI. st. fra Juraj Dragišić iz Srebrenice bio reformator crkvenoga zapadnog kalendara.

bpb

Interliber

Interliber – međunarodni sajam knjiga i učila predstavlja poslovni svijet izdavačkoga i obrazovnog stvaralaštva s najvećom ponudom knjiga i učila na jednome mjestu. Sajam se održava pod visokim pokroviteljstvom Ministarstva kulture Republike Hrvatske. Po svom značenju sajam nadilazi nacionalne okvire. Ovogodišnji Interliber održat će se od 13. do 18. studenoga, u 5. i 6. paviljonu Zagrebačkoga velesajma a na sajmu će nastupiti svi važniji hrvatski nakladnici, izjavio je Hini voditelj Interlibera na ZV-u Zoran Ušurić. Ulaz za posjetitelje bit će besplatan te otvoren od 10 do 19 sati, a u petak i subotu do 21 sat. U sklopu sajma predstaviti će se mnoge knjige, bit će nastupa pisaca i nakladnika te stručnih predavanja. U zajedničkom terminu od 13. do 18. studenog održavaju se i sajmovi Educa, Zim Ski Show, Info te Sajam glazbe i multimedije.

Bogatstvo...

Crkveni zbor iz Dušnoka

I. susret pjevačkih zborova u Tukulji

Odjekivale hrvatske pjesme

Mješoviti zbor Komšije

Iskreno prijateljstvo je poput nježne biljke. Da bi potrajalo, treba ulagati mnogo truda, iskrenosti, poštovanja i, ne u posljednjem redu, vjere. Tako je to i s pozivima te odazivima na gostovanja. Budući da su u više navrata gostovali na raznim programima po Mađarskoj, tukuljski Mješoviti pjevački zbor „Komšije“, kao dobri susjedi, ugostili su svoje prijatelje u gradskom domu kulture. Naime u subotu, 20. listopada, priredili su prvi Susret pjevačkih zborova. Na priredbi je sudjelovao erčinski Ženski pjevački zbor „Jorgovani“, aljmaški Mješoviti zbor „Őszi-

Njeguju duhovne rackohrvatske pjesme. Rutinirani Racki muški zbor uz harmonikašku pratnju Ladislava Halasa i ovoga je puta sa sigurnošću i s lakoćom otpjevao pjesme iz svoga bogatog repertoara, što je publika nagradila burnim pljeskom.

Njemački Mješoviti zbor redovito nastupa na priredbama narodnosnog karaktera. Ovaj put su u pratnji harmonike pjevali vesele švapske pjesme. Citraški sastav i mješoviti zbor „Rezedza“ vlasnici su više nagrada kvalifikacijskih natjecanja u Mađarskoj. U sklopu Susreta izveli su ne-

ljenih iz 1700. godine. Utemeljeni su prije četiri godine, žele očuvati i prikupiti erčinske stare hrvatske pjesme i izvornu nošnju. Na Susretu su u više navrata nastupili domaćini ili Mješoviti pjevački zbor „Komšije“. Budući da je bila svečana prigoda, nastupili su uz pratnju tukuljskoga tamburaškog sastava. Na gostovanjima ih redovito prati harmonikaš Laci Tornyosi. Mladi, tek prije dvije godine osnovani zbor sa žarom ljubavi i veseljem pjevao je te simbolično pozdravio svoje goste i plesom. Ali ni gostujući zborovi nisu stigli

Ženski pjevački zbor "Jorgovani" u izvornoj erčinskoj nošnji

Tukuljski tamburaški sastav

kék“, mađarski Citraški sastav i mješoviti zbor „Rezedza“ iz Tataze (Tataháza), tukuljski njemački Mješoviti zbor, Racki crkveni mješoviti pjevački zbor, Racki muški zbor i domaćini. Prigodom nastupa zborovi su izveli po četiri-pet pjesama.

Publiku je pozdravila predsjednica Hrvatske samouprave grada Tukulje Zorica Babić Agatić. Istaknula je kako u gradu djeluju tri rackohrvatska zbora, plesni ansambl i skupina podmlatka, te dva tamburaška sastava. U ime organizatora riječi dobrodošlice uputio je voditelj Mješovitoga pjevačkog zbora „Komšije“ Šandor Patarčić. Susret je s pjesmom „Zdravo, Djevo“ otvorio Racki crkveni mješoviti pjevački zbor. Višegeneracijski zbor broji 18 članova, redovito nastupa na vjerskim blagdanima u Tukulji ili na misama na hrvatskom jeziku u gradskoj crkvi.

Racki muški zbor

koliko nagrađenih pjesama. Dvadesetogodišnji aljmaški Mješoviti pjevački zbor „Őszikék“ broji 15 članova, rado pjevaju mađarske, hrvatske i njemačke pjesme. Ženski pjevački zbor „Jorgovani“ iz susjednoga Erčina u svoj nastup je ugradio i zavičajnu baladu o dvoje zaljub-

praznih ruku, pa su i njemački, i „Őszikék“, i „Rezedza“ otpjevali po jednu hrvatsku pjesmu, na veliko iznenađenje i radost domaćina te gledatelja. Kruna je priredbe ipak bila završna pjesma naslova „Podvikuje bunjevačka vila“ koju su zajednički otpjevali svi sudionici i publika, a za pomoć po stolovima je bio tekst pjesme. Možda nije ni slučajna izbor narečene pjesme jer su predsjednica HS-a Zorica Babić Agatić i voditelj Mješovitoga pjevačkog zbora „Komšije“ Šandor Patarčić bunjevački Hrvati, ne govoreći o ostalim „zalutalim“ Bunjevcima u Tukulji. Potom je uslijedila zajednička večera, ples i druženje. Čestitamo „Komšiji“, priredba je protekla odisita u prijateljskom i veselom ozračju. Prvi susret pjevačkih zborova ostvaren je uz financijsku potporu Hrvatske samouprave grada Tukulje.

Kristina Goher

Mješoviti racki crkveni pjevački zbor

„Ej, kako ne bih ja bila vesela, ej, kad me čuje Podravina cela“

Jubilarni koncert KUD-a Drava u Lukovišću

Već odavno nije se vidjela toliko jaka, marljiva i velika priprema u lukoviškoj regiji kao što je bila oko organizacije petogodišnjega jubilarnog koncerta KUD-a Drava u Lukovišću. Svi članovi skupine, a uglavnom voditeljica Margita Romolic Ese, htjeli su da se ostvari nešto trajno za pamćenje. Mnogobrojni sponzori, od seoskih do svih hrvatskih samouprava u Šomođu, novčano su podupirali manifestaciju, čak i privatni obožavatelji te neke mjesne tvrtke pomogle su domaćinima radi što većeg uspjeha.

Program je priređen 13. listopada u domu kulture. Počelo je u 16 sati s misom na hrvatskom jeziku u lukoviškoj crkvi koju su služili bivši i sadašnji župnici Ágoston Darnay i Illés Csúszdi. U 18 sati počeo je kulturni program, i to s pozdravnim riječima Margite Romolic Ese i Petra Bogdana, zastupnika Ministarstva ljudskih resursa. Uvodni se dio nastavio predstavljanjem kratke povijesti nekadašnjih naraštaja vječne „Drave“. Prvi su ples prikazali domaćini, i to koreografiju Lenarda Trauma, glavnog koreografa KUD-a Drava, pod naslovom „Uspomena“, kojom su se prisjećali svih bivših, živih i preminulih članova i svih Hrvata i Hrvatice u lukoviškoj regiji. Nakon prve zabavne točke programa slijedilo je iznenađenje za svih 38 osoba KUD-a, i to golema kita od 38 ruža u svim mogućim bojama. Pošiljalac poklona bio je Lenard Traum iz Londona, a njegovo je pismo javno pročitano uz melodije „Podravino, moja mila“. Omiljeni im je koreograf u pismu čestitao jubilej, zahvalio na krasnim godinama koje je proveo s njima i pohvalio sve plesače, svirače i suradnike. „Ako pomislim na Mađarsku,

uvijek pomislim i na vas! Vrlo sam ponosan na vašu ekipu! Mislim da ste kao četvrta generacija Drave dostojni nasljednici prijašnjih, i da će vaš plod rada biti ponos čitave Podravine!“ Slušajući redove majstora, prolijele su se, bogme, i suze radosnice mnogih. Zatim je Margita Romolic Ese predstavila članove i današnji rad svojega društva. Prvi gosti na koncertu bili su Biseri Drave iz Starina, koji su nastupili s blokom podravske pjesama. Njihov je voditelj od 1993. godine nastavnik Tibor Kedves, a ovo im je već četvrti naraštaj učenika. Poslije Starinčana novoselski gajdaš, majstor narodne umjetnosti Pavo Gadanji odsvirao je dvije pjesme iz svojega bogatog repertoara.

U lipnju ovog ljeta KUD Drava gostovao je u Veleševcu (Hrvatska), u mjestu za koje ih vežu prelijepi doživljaji. Na svoj koncert pozvali su tamošnji KUD da se predstavi svojom koreografijom pred lukoviškim gledateljstvom. Ovog su se puta odazvali pozivu i prikazali izvrsnu koreografiju plesova svojega posavskog kraja. Njihovo društvo (osnovano 1997. g.) broji 30 djelatnih članova. Predsjednica im je Nevenka Vućin, a voditeljica Jagica Pokas.

Stalne gošće iz Martinaca, Ženski pjevački zbor „Korjeni“, osnovan 1996. godine, uvijek je omiljen na kulturnim programima svojim tipičnim podravskim tonom što ga čuvaju mnoge televizijske i radijske snimke te CD ploče. Godine 1997. nastupale su čak i u popularnoj seriji Lijepom našom, s orkestrom Podravka u Slatini, a prije 11 godina na natjecanju pjevačkih zborova u Serdahelu osvojile su zlatnu kvalifikaciju. U zadnjim godinama često su surađivale i s KUD-om Drava, i ovog su puta oduševljeno zabavljale lukovišku publiku. Njihova je voditeljica Kristina Gregeš Pandur.

U predzadnjem dijelu koncerta slijedila je

dojela zahvalnica svim utemeljiteljima i tehničkom osoblju „Drave“, svim sudionicima i sponzorima. Potom su uz riječi zahvale članovi KUD-a Drava predali svoj poklon voditeljici KUD-a Margiti Romolic Ese. Bili su to vrlo dirljivi trenuci. Koncert je završio s koreografijom podravske pjesme Józsefa Szávaia, voditelja čuvenoga pečuskeg Tanaca u predstavi KUD-a Drava.

Svečanu večeru ponudilo je Lukoviško lovačko društvo i predsjednik daranjske Hrvatske samouprave Ladislav Vertkovci, a na Hrvatskom balu svirali su orkestri Podravka i Drava.

Jubilarnu je priredbu natječajem podupiralo i Ministarstvo javne uprave i prava, Hrvatska samouprava Šomođske županije, Esze Faipari Ltd., te sve šomođske hrvatske i seoske samouprave.

KUD Drava i ovim putem zahvaljuje svima koji su na bilo koji način pomogli, a ova će nam večer zasigurno ostati trajno u lijepom sjećanju.

Tomislav Bunjevac
Foto: Renata Balatinac

Hrvatsko-ugarski dan na šopronskom Ekonomskom fakultetu

S predavanji, izložbom, glazbom o Hrvatima u Ugarskoj i o Ugri u Hrvatskoj

Velika aula zgrade Ekonomskoga fakulteta unutar Zapadnougarskoga sveučilišta u Šopronu se je napunila 16. oktobra, utorak otpodne, prvenstveno sa studentima, a i s Gradišćancima iz okolišnih naselja. Zvana toga došla je i uprav u Koljnofu gostujuća školska grupa iz Hrvatske da svi skupa budu nazočni na Hrvatsko-ugarskom danu. Kako je rekao dr. Attila Fábián, prodekan spomenutoga Sveučilišta, u uvodu ovoga stručnoga dana, dopunjenoga s različitim sadržajima, predstavljanje regija s predavanjima, izložbama jur traje jedno vrijeme, pod pokroviteljstvom Šopronske znanstvene djelaonice. Zato je toga dana pozvano pet referentov, oni su s nami podilili puno informacija i u detalji otkrili, što se događa s Gradišćanskima Hrvatima u Ugarskoj, ali upravo s Ugri u Hrvatskoj.

Dr. Franjo Pajrić

Silvija Malnar

Matija Firtl

Sprohadjajući ovu reciprocitet, čuli smo najprije predavanje pečuske etnografinje Tünde Minorics o očuvanju kulturne baštine ter o inicijativi njegovanja i spašavanja kulturne vrijednosti kod Ugrov u Hrvatskoj, a i o mohački buša. Dr. Franjo Pajrić, predsjednik Hrvatske samouprave u Šopronu, sa svojom poznatom vehemencijom je dao kratki pregled o djelovanju Gradišćanskih Hrvatov na ovom području. Od njega smo doznali da kljetu na neobični način se priprema svečevanje 480. obljetnice dolaska Hrvatov na ove kraje. Na spominak onoga puta, kad je kih 200 000 Hrvatov našlo novu domovinu u ovoj pograničnoj zoni, današnje Austrije, Ugarske, Slovačke i Češke, po prethodnom planu će se čez četrnaest dani odvijati simbolični dolazak Hrvatov na tragu preceva. Povorka s konji i kolu na tom starom putu će se ganuti od Udbine i prik 600 km će spajati pet država. – *Mi smo u nestanku, naša hrvatska rič ča, što i kaj je unikum, ali nažalost se i ta vrijednost*

zgublja. I zbog toga je Čakavska katedra u Šopronu prikdala ovo ljeto zahtjev Ministarstvu kulture u Hrvatskoj da se gradišćansko-hrvatski jezik proglašuje zaštićenom nematerijalnom kulturnom baštinom – je naglasio motor kulturnoga djelovanja u ovoj pokrajini. Zvana toga dr. Franjo Pajrić spomenuo je i Izdavačku kuću Croatica, ka je stavila na raspolaganje i izložbu, napravljenu za 20. obljetnicu Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, ku su ovput mogli viditi i šopronski posjetitelji. Spomenut je jedini tajednik Hrvatov u Ugarskoj, Hrvatski glasnik, politička strukturiranost i raštrkanost Hrvatov u našoj državi, a predavač nije zamučao ni zvanredne prijateljske, kulturne, sportske, umjetničke i ekonomske suradnje s Hrvatima u staroj domovini. Posebno su istaknuta društva ka djeluju u Šopronu i u okolišni hrvatski seli ter i tradicionalni događaji, kot hrvatski dani, adventski koncerti, hrvatski bali. S otvaranjem Rejpal-kuće, budućega hrvatsko-nimškoga kulturnoga

centra u dotičnom gradu, vjerojatno će se ofriščati i hrvatski društveni žitak. Prvoga vikenda u marcijušu dojdućega ljeta u ovom gradu će se snimati poznata hrvatska televizijska emisija „Ljepom našom“. Dr. Franjo Pajrić je u završetku svojega govora naglasio da računa na odličnu suradnju i s Ekonomskim fakulte-

tom, rekši, trebali bi imati dobre projekte i za hrvatsku mladinu. Silvija Malnar, u zastupničtvu Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, govorila je o odlični i peldodavni politički, gospodarski odnosi, o parlamentarnoj suradnji Ugarske i Hrvatske, o sudjelovanju dvih država na području kulture, turizma i znanosti s pripadnicima hrvatskih zajednica i naglasila je i važnost dobrosusjedskih odnosa. U tom duhu je spomenut ovoljetni posjet Ugarskoj ministrice vanjskih poslova Vesne Pusić, zatim hrvatskoga premijera Zorana Milanovića i predsjednika Hrvatskoga sabora Borisa Šprema. Predsjednici Ivo Josipović i János Áder su potvrdili nazočnost na tradicionalnom Danu Hrvatov u Pečuhu, kade će se održati i prvi njev bilateralni susret. Po riči zastupnice Veleposlanstva Republike Hrvatske, u pripremi su posjeti i drugih ugarskih političarova u Zagrebu, ter sastanak mišovitoga odbora dviju vlada. Rečeno je i to, kako hrvatskoj zajednici fali još pravo na zastupničtvu u ugarskom parlamentu, dokle ugarskoj zajednici u Hrvatskom saboru je to jur osigurano. Vlada Republike Hrvatske je pred kratkim osnovala i Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, što – kako se vjeruje – pružit će mogućnost za razvijanje još kvalitetnijih odnosa. Janoš Andoči, dopredsjednik Demokratske zajednice Mađara Hrvatske, je izvjestio skup o problemima, zadaca u zaustavljanju prebrze asimilacije Ugrov u Hrvatskoj, ki su i za vrijeme Domovinskoga boja dokazali svoju lojalnost i odanost domovini. Dr. Béla Bokor, predsjednik Kuratorija Zaklade za Ugre izvan granic, je bio zadnji referat toga otpodneva, a u medjuvrime je dospio i parlamentarni zastupnik Matija Firtl, ki je takaj iskao i dobio rič ter je spomenuo nedavni svoj boravak u Sisačko-moslavačkoj županiji, kade je u mjestu Staza otkrivena spomen-ploča Ivanu Damjaniću, generalu ugarske revolucionarne vojske 1848. ljeta, a najjavio je i skorašnji svoj posjet gradu herojev, Vukovaru, prilikom državne svetačnosti. Prorektor Sveučilišta pri završni riči je govorio i o toj novosti, kako se planira pokretanje studija za mlade hrvatske ekonomiste, a na stručno obrazovanje bi se mogli javiti Hrvati iz okolišnih orsagova. Pri kšanju hrvatskih specijalitetov i druženju, u auli se je uz tamburaški glas daleko odzvanjala jačka „Croatia, iz duše te ljubim“ u izvedbi Koljnofskih tamburaševa.

-Tih-

Aula šopronskega Sveučilišta se je napunila

Bizonjski učenici kod prijatelja u Donjoj Dubravi

Na dvorištu koprivničke tvrtke „Podravka“

Učenici bizonjske Dvojezične osnovne škole sredinom rujna posjetili su prijateljsku školu u Donjoj Dubravi. Na šesnaesti sastanak otprimali smo 23 djece i četire učiteljice. Naši domaćini su nas srdačno dočekali. Prvu večer

uz bogato druženje smo pokazali jedan drugome mali kulturni program. Naša djeca u prekrasnoj bizonjskoj narodnoj nošnji su otpjevala buket gradišćanskih pjesama uz tamburašku pratnju. Navečer su se učenici veselili i sportskim igrama i usput smo imali i „kestenijadu“.

U petak, 12. rujna, prijatelji su nas vodili na interesantan izlet u Koprivnicu, u tvornicu „Podravka“, gdje smo pogledali kako se prave marmelade, uz to smo čuli povijest cijele tvrtke i njezinoga poznatog proizvoda Vegete. Imali smo sreću pohoditi i veliki stadion NK Slavena, gdje su naši dečki dobili mogućnost da isprobaju teren, na kojem igraju svoje utakmice i koprivnički nogometaši.

U večernjoj zabavi su se našla domaća i naša djeca, a mi odrasli na

MALA
STRANICA

Izradila: Dijana Kovačić
iz Fičehaza

Pred školskom zgradom u bizonjskoj nošnji

pedagoškom sastanku smo diskutirali o nastavi, poteškoćama i iskustvima. Marijan Varga, načelnik Donje Dubrave, i Josip Grivec, načelnik Donjeg Vidovca, počastili su nas i zajedničkom večerom. Zadnji dan poslije objeda smo se s teškim srcem pripremili kući, a s ravnateljicom partnerske škole Mirjanom Ribić već planiramo sljedeći susret kod nas u Bizonji. Velika hvala našim domaćinima za prekrasne doživljaje, našim učenicima 8. razreda i zbog toga je jako žao da su kao osnovnoškolari posljednji put mogli boraviti kod prijatelja u Donjoj Dubravi.

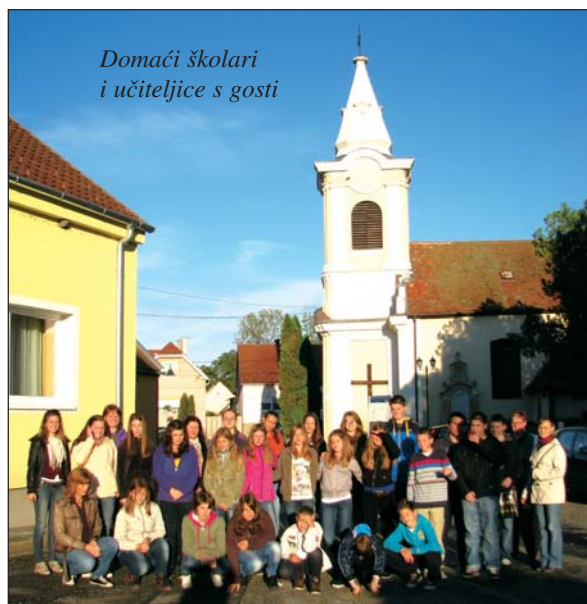
Foto i tekst: Ana Singer

Domaći i bizonjski pedagogi

Hrvatski školarci tajedan dan u Koljnofu

Na povratnom pohodu su bili školarci u pratnji učiteljice iz Osnovne škole Čavle-Jelenje, od 15 do 19. oktobra, u srcu Gradišća. Prethodno je bila na protuliće slična školska delegacija iz koljnofske Dvojezične škole Mihovil Naković. Kako je rekla domaća ravnateljica Agica Sárközi, dost zanimljivi program su uspili sastaviti za dotični tajedan za goste ki su bili poredjeni pri hiža. – *Mi smo hrabre i ne bojimo se od zadać, tako sve najpr planirano smo mogli i napraviti za naše prijatelje. Tri dane su imali svaki dan izlete, razne programe, utorak smo imali na šopronskom Sveučilišću Hrvatsko-ugarski dan i na tom su sudjelovali naši Hrvati. Napravili su izlet u Beč, u Cenu u Széchenyievorac dvorcu, a u četvrtak smo imali Nakovićevu naticanje ter diče shodišće, pravoda smo im i to predstavili, ar je sve to naše bogatstvo. Kako je nadalje tvrdila školska peljačica, dica su bila skupa i na uri hrvatskoga jezika, tjelovježbanja a pogledali su i to, kako izgledaju ure tamburanja. – Znamo reći da je jako friško prošao ov tajedan i za njih i za nas. Svi su rekli da je koljnofski boravak bio jako zanimljiv i da su se jako dobro čutili pri nas. Kot primjedbu smo čuli da bismo mogli u budućnosti još proširiti broj učenika da bi se još i veći mi priključili k ovom projektu – je nam još povidala Agica Sárközi, dodajući da na početku su se zato bojali od ovoga partnerstva, ali kako se je kasnije dokazalo, svi su se dobro uklopili u program, a s ravnateljicom partnerske škole, Tanjom Stanković, su peljane i stručne diskusije. Koljnofska dica oduševljeno i nestrpljivo su dočekala svoje nove prijatelje, iako ne vladaju u toj mjeri hrvatskim jezikom, kot ostali razredi, njeva aktivnost i rezultati su svakako obećavajući. Kako je rekao Marin Relja, mladi jezičar, ki čestokrat posjećuje Koljnof i cijelo Gradišće i zavolj jezičnih istraživanj, nešto magično je u ovom selu, a i ljudi su ti, zbog kih se vrime na vrime vridno je simo vratiti i iz pol jezera kilometarov. Otvorenost i veliko srce ter jezik prijateljstva su i oput doprinesli želji za nastavak ove suradnje, čije novo poglavlje gvišno slijedi dođuće ljeto.*

Domaći školarci
i učiteljice s gosti

XI. Kiseški sajam na danu Ursule

„Slasti Naturparka” su uspješne i za hrvatsku gastronomsku ponudu

Po narodnoj vrimenskoj prognozi, ako na dan Ursule se moremo radovati lipomu vrimenu, onda će to tako i ostati sve do Božića. Ljetos nas je dopodnevni 21. oktobar okolo Kisega pokrio s velikom i gustom maglom. Jutrašnji gosti se friško razajdu, kaže poslovica, tako da do otpodneva magla se je zdigla, vrime se je raščistilo. Sunčani traki su sa svojom zadnjom moćom pogladili još ljudska lica na kiseškom sajmu imenovanom „Slasti Naturparka”.

Zbor Zora

Na jedinaesti put organiziranom sajmu obrtnici iz šesnaest okolišnih sel doprimili su na ponudu svoje produkte. Sapuni, med, djundje, sviće, razna ručna djela su isto tako vabili izletnike i domaćine kot gastronomski i vinarski specijaliteti. Kiseška hrvatska samouprava se peti put javlja na ovom „tržišću” s čevapi u albanskoj piti. Naravno, bijelo i črljeno kiseško vino ne more izostati iz ponude, jer pita s čevapi većkrat si potribuje „gašenje žaje”. Šator Hrvatov je bio nabito pun cijeli dan s ljudi ki se nisu marili za dim ki je ih većkrat zamotao u svoju sivu i žuku maglu. Ovim putem se je prvič isprobala „pažonada” u čripenom štbljaku / u čripenom loncu kuhan pažon/ s dimljenim mesom.

Kušanje ovoga jila je ostalo na marljive pripravitelje i pomagače hrvatske zajednice. – *Kljetu ćemo si još jednu čripenenu zdelu kupiti!* – su se čule riči zadovoljstva.

U dvoru Brenner je bila postavljena pozor-

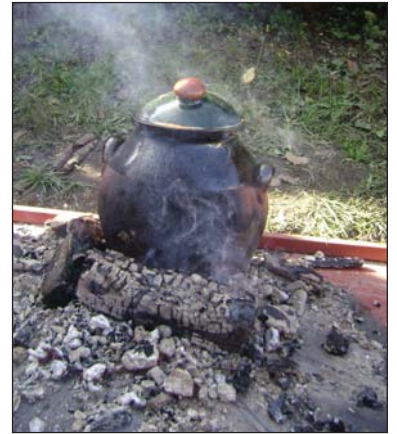

Ženske oči opazu sve

Pred hrvatskim šatorom (sliva) Karlo Meršić, bivši predsjednik Hrvatov u Kisegu, Ferenc Kovács, predsjednik Želježnožupanijske skupščine, László Huber, načelnik grada Kisega, i Šandor Petković, predsjednik Hrvatske samouprave u Kisegu

nica, na kojoj je i hrvatski zbor Zora obogatio svojim repertoarom kulturni dio ovoga dana. Člani Zore će uskoro slaviti desetu obljetnicu svojega postojanja. Do kasnoga večera se je čula muzika iz hrvatskoga šatora, a topli puloveri, kaputi su ponovo nastali potribni, ali ufamo se da će Ursulin lip dan do Božića većkrat još pokazati svoju vedrinu, kot na ovom kasnojesenskom sajmu u Kisegu .

Marija Fülöp-Huljev „Pažonada“ more nastati tradicija

Fočani u Zagrebu

Hrvatska samouprava sela Foka 13. listopada organizirala je jednodnevni izlet u Zagreb. Taj dan posvetili smo upoznavanju glavnoga grada Hrvatske, kaže nam zastupnica spomenute Samouprave Kristina Keresteši, te dodaje kako je skupina imala i vodiča u osobi Agneze Fučkar Greguricz, koja je rodom iz Foka, a živi u Pečuhu. Unatoč tomu da Agneza još nikada nije bila u Zagrebu, uspjela nas je uistinu profesionalno upoznati s gradom.

Putnici su se još tijekom puta, u autobusu, upoznali s poviješću grada Zagreba, a kada su stigli u gradsko središte, upoznali su se s mnogim kulturno-povijesnim spomenicima i znamenitostima: katedralom Marijina Uznesenja, Trgom i crkvom Sv. Marka, u podne su čuli pucanj s Kule Lotrščak, pogledali Ulicu Ćirila i Metoda, boravili Trgu bana Josipa Jelačića, prošetali kroz Kamenita vrata. Mala zajednica fočanskih Hrvata opet se družila, bilo im je divno i korisno, a imali su i lijepo vrijeme. Mnogi od izletnika koji još nisu bili na hodočašćima i izletima koje organizira narečena Hrvatska samouprava rekli su da sljedeći put neće propustiti zajedničko druženje.

Kući smo se vratili, kaže Kristina, u večernjim satima, jer dan se završio zajedničkom večerom još u Hrvatskoj, u jednoj gostionici gdje su nas doista srdačno primili.

Pokršteno mlado vino na Kamanovim goricama

Pjesma Došel bu, došel Sveti Martin... opet se oglasila 10. studenoga, povodom Svetog Martina u sumartonskim vinogradima, kako bi vinari na Kamanovim goricama i na Velikom polju proslavili postignuća cjelogodišnjeg rada. Sumartonsko Društvo vinskih pajdaša i ovaj put se okupilo kod klijeti Lajoša Vlašića, predsjednika Društva, s kolegama iz Letinje, i priredena je obred krštenja mošta po križevačkim statutima, te izložba mladih vina.

Krštenje mošta

Sumarton je svoje ime dobio po njegovu zaštitniku Svetom Martinu, tog dana nekada je bio veliki sajam. Hrvatska samouprava mjesta vratila je sjaj danu Svetog Martina ili, kako ondje vele, Martinju, obilježavanjem Martinja, a od 2006. godine priređuje i krštenje mošta, običaj koji je preuzet od križevačkih prijatelja. Tako se to udomačilo i u Sumartonu, a u posljednjim godinama obred se priređuje i u vinogradu, u podrumima, jer Sv. Martin, među inima, zaštitnik je vinara, vinogradara, izliječenih alkoholičara.

Kušanje vina i krštenje mošta ovaj put je upriličeno kod podruma Lajoša Vlašića. Svake je godine domaćin drugi član druge, ove godine stigao je red na predsjednika. Sve je bilo pripremljeno, guska Štefa Rodeka koja svake godine gakanjem pozdravlja mlado vino, pečena guska u krušnoj peći, vina za kušanje, „mužikaši“ za veselje.

Društvo vinskih pajdaša utemeljeno je 2007. g. i otada su se sumartonski vinari mnogo razvijali, njihova su vina iz godine u godinu bolja, i ovaj put ih pohvalilo ocjenjivačko povjerenstvo, koj je predvodio predsjednik Udruge uzgajivača loze i voća iz Letinje Ferenc Molnar. Na kušanju je bilo 22 uzorka mladog vina, četiri crnog i osamnaest bijelog vina, pa su članovi ocjenjivačkog povjerenstva nakon obilaska podruma mirisali, kušali i bodovali vina sumartonskih vinogradara. Predsjednik sumartonske udruge Lajoš Vlašić također je zadovoljan članovima udruge, koji se sve više trude upoznati nove trendove u proizvodnji i vina, a i kulturu njegova kušanja:

– Otkada smo osnovali udrugu, osjetna je promjena u proizvodnji vina među sumartonskim vinogradarima. To dokazuje i današnja izložba vina. Od 22 uzorka samo je u jednom pronađena greška, ostala su čista, mirisna i vrlo ukusna. Ove su godine već potkraj kolovoza i početkom rujna bile prve berbe i nekom novom tehnologijom hlađenja mošta produžili smo vrenje, čime se može dobiti još ukusnije vino. Mislim da smo tijekom pet godina mnogo naučili o uzgoju vinove loze, a i o izradbi vina. Upravo su zato dobre takve priredbe jer osim druženja i kušanja vina mnogo naučimo jedni od drugih – reče g. Vlašić.

Na priredbi krštenja mošta uvijek se bira i najbolje sumartonsko bijelo i crno mlado vino. Najboljim sumartonskim bijelim mladim vinom, prema ocjenjivanju povjerenstva, postalo je vino Bijeli pino Lajoša Vlašića, a najboljim sumartonskim crnim vinom Pino noar, Blau burger Laciya Hederića. Prije negoli su se proglasili rezultati natjecanja, pred klijeti prikazan je obred krštenja mošta, ovaj put tekst Križevačkih statuta preveden je na mađarski kako bi se i mađarski vinari upoznali s tekstom punog šala i poanta. Ladislav Gujaš u ulozu biskupa, s kumom Hederićem, kumicom Dombai i ministrantom

Sumartonski mužikaši Toni Novinić i Joža Đuric zabavljaju goste

Premcom, pokrstio je mošt uz prigodne hrvatske i mađarske pjesme.

Nakon obreda svi sudionici i gosti sjeli su za stol i predsjednik sumartonskog društva zahvalio je svakome na pomoći u organizaciji, te izvijestio članove da je pokrenuo molbu da se i sumartonsko vinogorje proglasi vinskiim područjem, naime članovi sumartonske organizacije nisu članovi i regionalne vinske udruge, stoga nemaju pravo na natječaje s kojima bi mogli raditi na promidžbi sumartonskih vina i vinogradara. Prema riječima Ferenc Molnara, u tim nastojanjima će ih letinjska organizacija podupirati. Sumartonska organizacija u proljeće planira izgraditi Urbanov park u vinogradu, za koju su gradnju već nabavljena materijalna sredstva preko natječaja.

beta

Martinje u Kukinju

Zajednica živi ako se okuplja, susreće svakodnevno, razgovara i donosi planove, ostvaruje zajedničke igre, okupljanja, projekte. Tako je s kukinjskim Hrvatima na čelu s Hrvatskom samoupravom naselja. Njezin predsjednik Ivo Grišnik sa svojim zastupnicima i članovima KUD-a Ladislava Matuška ostvaruje mnogobrojne programe, i zajednička druženja oko hrvatske riječi, pjesme i plesa. Jedno od takvih zbilo se već tradicionalno i uz ovogodišnje Martinje, 10. studenoga u kukinjskom domu kulture. Radili su Kukinječani kako bi ugostili osamdesetak pozvanih prijatelja, članova, partnera oko zajedničkoga stola, blagoslova novoga vina i druženja do sitnih sati. Mlado vino, već po godišnjem običaju, na hrvatskom jeziku blagoslovio je pelerski župnik Šandor Horvat koji se brine i o kukinjskim vjernicima, a potom se ono kušalo, nakon slasnih gušćjih zalogaja i kolača koje su spravile žene.

Branka Pavić Blažetin

Natječaj za stipendiju srednjoškolcima i studentima u Budimpešti

Hrvatska samouprava grada Budimpešte raspisuje natječaj za stipendiju srednjoškolcima i studentima u Budimpešti. Za nju se mogu natjecati srednjoškolci i studenti hrvatskoga podrijetla. Uvjeti: dobar uspjeh u učenju, aktivno sudjelovanje u životu hrvatske zajednice. Zainteresirani kandidati do 23. studenoga 2012. godine trebaju dostaviti ove dokumente:

- molbu na hrvatskom jeziku;
- životopis na hrvatskom jeziku;
- potvrdu o upisanoj godini ili semestru;
- potvrdu razrednika ili hrvatske samouprave;
- prijepis ocjena položenih ispita.

Dokumente treba dostaviti na adresu: Hrvatska samouprava grada Budimpešte (Fővárosi Horvát Önkormányzat) 1089 Budimpešta, Ulica Lajosa Bíróa 24. Povezna osoba: Sanda Pentek, tel.: 06 70 931 3001, email: hr.sam.bp@gmail.com.

Poziv za dostavu prijedloga u vezi s dodjelom Odličja Hrvatske samouprave grada Budimpešte

Na osnovi odluke zastupničkog tijela Hrvatske samouprave grada Budimpešte pozivamo osobe, hrvatske manjinske samouprave i udruge da dostave svoje prijedloge u svezi s dodjelom Odličja Hrvatske samouprave grada Budimpešte.

Hrvatska samouprava grada Budimpešte dodjeljuje Odličje „Matija Petar Katančić“ onim osobama, udrugama i ustanovama koje su se istakle znanstvenim radom za hrvatsku zajednicu u Budimpešti.

Hrvatska samouprava grada Budimpešte dodjeljuje Odličje „Ivan Antunović“ onim budimpeštanskim Hrvatima, udrugama i ustanovama koje su se istakle na polju njegovanja hrvatskoga jezika, kulturnog života, prosvjetne djelatnosti, umjetnosti i vjerskog života. Prijedlozi se mogu dostaviti do 23. studenoga 2012. na adresu Hrvatske samouprave grada Budimpešte (Fővárosi Horvát Önkormányzat, 1089 Budimpešta, Bíró Lajos u. 24) ili na e-mail adresu: hr.sam.bp@gmail.com

PEČUH – Svečani program proslave 30. obljetnice djelovanja Hrvatskoga kluba Augusta Šenoa te Ženskoga pjevačkog zbora «August Šenoa» priređuje se 23. studenoga, s početkom u 18 sati, u auli Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleža. Nazočne će pozdraviti predstojnica Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Daria Krstičević, državni tajnik za vjerske, narodnosne i civilno-društvene veze pri Ministarstvu ljudskih resursa György Hölvényi, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika Marin Knezović, predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp i voditelj Kluba Mišo Šarošac. U svečanom programu proslave sudjeluju sadašnji i bivši članovi Ženskoga pjevačkog zbora «August Šenoa», Orkestar Vizin i stari sastav Orkestra Baranja.

BUDIMPEŠTA – „Budim i ti uz nas, snagom nas obdari, / Dunave moj plavi, prijatelju stari!“ moto je tradicionalne priredbe budimpeštanske Hrvatske škole naslova „Tjedna hrvatske kulture“. U sklopu Tjedna, koji traje između 19. i 23. studenoga, svakoga dana od 14 sati, predstavljaju se podunavski Hrvati naše zajednice. U ponedjeljak nakon svečanog otvorenja preko predavanja učenika „Od potoka Vajaš do grada Bogorodice“ upoznat ćemo život pokraj rijeke Dunava, potom je predavanje Tihane Radojčić iz Agencije za odgoj i obrazovanje, u kvizu za učenike i nastavnike postavljaju se pitanja o povijesti, vjerskome životu i etnografiji podunavskih Hrvata. Prvi dan zatvara nastup erčinskoga pjevačkog zbora „Jorgovani“ i plesne skupine „Zorica“. Drugoga je dana gošća škole kazivačica priča Marijana Kovač, potom je natjecanje u kazivanju pripovijesti i predavljanje knjige hrvatskoga spisatelja Paje Kanižaja. Dana 21. studenoga predstavljaju se učenici gosti iz Bačina, Dušnoka i Tukulje, natjecanje pjevača „HOŠIG traži zvijezdu“ i plesačnica uz glazbu sastava Zabavna industrija. U četvrtak će oživjeti pozornica umjetnosti škole, naime nastupa plesna skupina Tamburica, pjevački zbor i sastav ustanove te se predstavlja prijateljska zagrebačka Škola Ante Kovačića. U petak od 12 sati je program Centra za kulturu Novi Zagreb, potom proglašenje rezultata likovnog natjecanja i svečano zatvaranje Tjedna. Za vrijeme manifestacije u predvorju bit će izloženi učenički radovi, u odmorima radit će školski radio i, naravno, bakina će kuhinja nuditi specijalitete podunavskih Hrvata.